

**УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ**

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовео Комисију:

Комисију је именovalo Наставно-научно веће Филолошког факултета на седници од 31. маја 2017. године.

2. Састав Комисије:

1. др Александра Вранеш, редовни професор, библиотекарство и библиографија, 27.10.2004. године, Филолошки факултет Универзитета у Београду
2. др Гордана Ђоковић, доцент, библиотекарство, 18.11.2014. године, Филолошки факултет Универзитета у Београду
3. др Драгана Грујић, доцент, библиотекарство, 18.11.2014. године, Филолошки факултет Универзитета у Београду
4. др Младен Шукало, редовни професор, теорија књижевности, 2010. године, Филолошки факултет, Бањалука

II ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

1. Име, име једног родитеља, презиме
Владимир, Б. Живановић
2. Датум рођења, општина, република
16.07.1974. године, Београд, Република Србија
3. Датум одбране, место и назив магистарске тезе:
4. Научна област из које је стечено академско звање магистра наука:

III НАСЛОВ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

БИБЛИОГРАФИЈА РАДОВА О ДОСИТЕЈУ ОБРАДОВИЋУ

IV ПРЕГЛЕД ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација Владимира Живановића обухвата 460 страница и подељена је на две целине: 1. Институционално-истраживачки и библиографски преглед Доситејевог дела (10–52); 2. Библиографија радова о Доситеју (53–460).

Прва целина садржи поглавља: 1. Увод (10–20); 2. Доситејски оријентисане активности институција и појединаца (21–42); 3. Преглед библиографија радова о Доситеју (43–50); 4. Закључак (51–52).

Друга целина садржи поглавља: 1. Библиографија (53–381); 2. Регистри (382–453); 3. Списак литературе и грађе (454–459); 4. *Corrigenda* (460).

Поглавље Библиографија састоји се од два дела: Монографске публикације (54–87); Прилози у периодици, листовима и самостални делови у монографским публикацијама (88–381). Поглавље Регистри садржи: Ауторски регистар (382–401); Регистар иницијала и псеудонима (402–403); Регистар часописа и листова (404–425); Предметни регистар (426–443); Списак приказа (444–453).

Предмет научног истраживања у овој тези је библиографија радова о Доситеју Обрадовићу. Библиографија пружа увид у дијахронијску перспективу тема, преокупацију одређених епоха, као и у херменеутички значај који је придаван истраживаном објекту. Синхронијска равна је на једном месту представила ставове научне и шире јавности изражаване кроз радове о Доситеју и на тај начин отварила широко поље за будућа истраживања. Поред епохе просветитељства, Доситејев живот и дело представљени су као релевантни и за историјски период националне консолидације и оснивања првих српских институција. Библиографија радова о Доситеју такође пружа увид у однос просветитељске епохе и њених топоса према каснијим етапама културног развоја те формирању нових културних парадигми.

V ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Докторска дисертација Владимира Живановића *Библиографија радова о Доситеју Обрадовићу* припада области библиографије и састоји се из две целине.

Прва целина је у себи сабрала историјски и теоријски преглед библиографија и периодике у којима је тема био Доситеј Обрадовић те тако пружила увид у сву сложеност и значај доситејских студија. Доситејски оријентисане активности институција и

појединаца обухватају дуг временски период те први део докторске дисертације покушава, без претензије на целовитост у представљању теме, да представи ту сложеност. Поред српских аутора о Доситеју пишу и бројни странци. Језици на којима се о Доситеју пише су бројни.

Већ крајем 19. века о Доситеју се објављују обимне студије које имају за циљ да осветле и објасне поједине периоде његовог живота. Доситејев живот у целини могуће је, с обзиром на његову динамичност и покретљивост, проучавати и по периодима. Зато су представљени бројни истраживачи који су се освртали на поједине периоде: хоповски, далматински, бечки, енглески, период I српског устанка, Доситејево бављење у Грчкој и Малој Азији или пак боравак у Трсту. Посвећена је пажња и радовима чији су предмет поједини Доситејеви списи.

Бројни часописи су посвећивали тематске бројеве Доситеју. Поред *Летописа Матице српске*, о коме кандидат Владимир Живановић темељније пише, о Доситеју су објављивали чланке и други часописи и листови, што се у пратећем *Регистру часописа и листова* може најбоље видети. Подразумева се да би се развој доситејских студија могао пратити и кроз делатност других часописа, али је Летопис Матице српске овде наведен само као карактеристичан пример, и то с обзиром на значај самог часописа.

Доситеју и његово дело били су тема и многих доктората који су у првом делу ове дисертације набројани са краћим критичким освртом. Периодичним објављивањем Доситејевих сабраних дела развијао се и критички апарат који је у себи садржавао и бројне студије посвећене Доситеју. Детаљно су описана сва Доситејева сабрана дела и представљен њихов значај. У првом делу доктората је такође разматрано и организовање институција у којима се чувало и проучавало Доситејево наслеђе, као и оснивање стручних часописа посвећених Доситеју. Изнети су основни подаци о часописима, њиховом настанку, уређивачкој политици и главним фазама њиховог развоја. Представљене су институције Музеј Вука и Доситеја, Друштво за проучавање Вука и Доситеја, „Доситејеви дани”, Друштво за проучавање XVIII века и Задужбина „Доситеј Обрадовић”.

Последње поглавље прве целине представља све постојеће тематске библиографије посвећена Доситеју. Аутор их набраја и критички се осврће на методологију њихове израде. На крају прве целине дат је закључак у којем кандидат резимира своје резултате.

Уз темељно разматрање претходних библиографских истраживања радова о Доситеју Обрадовићу уједно су истраживане већ постојеће библиографије, пратећа литература и фондови библиотека те је пружена ретроспективна и персонална библиографија о Доситеју Обрадовићу. Библиографија је обухватила период од Доситејеве смрти до данашњег доба, закључно са 2014. годином.

У изради библиографије радова о Доситеју истраживане су монографске публикације, чланци из научне периодике, дневна штампа, као и старија периодика: алманаси, календари, забавници, годишњаци. Поред библиотечке грађе, истраживање је засновано и на проучавању објављених библиографија у циљу успостављања континуитета, те додатне научне апаратуре у виду пратећих индекса, спискова литературе, као и напомена у оквиру радова које су у контексту одређене теме.

Резултат систематизације досадашњег библиографског рада и резултата из области доситејски тематизованих библиографија изнетих у првом делу дисертације, огледа се у другој целини *Библиографије радова о Доситеју*. У изради су коришћени библиографски метод и метод класификације који пружају јасан и систематичан увид у постојеће библиографије из области доситејских студија. Библиографија обухвата 3833 библиографских јединица урађених језиком и писмом публикације, према међународном ISBD стандарду за библиографски опис. Студија, као и сама библиографија је савесно урађена, а кандидат је, поштујући принципе научне објективности, показао да поседује све способности доброг библиографа – истраживачку акрибичност, темељност, тачност, доследност. Библиографију прате четири регистра и један списак приказа - три формална и један предметни, саобразних типу и захтевима библиографије као и један списак приказа радова о Доситеју. Формални су регистар аутора и регистар иницијала, као и регистар назива часописа и листова. Предметни регистар садржи појмове везане за теме описаних библиографских јединица у садржинском смислу.

VI СПИСАК НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КОЈИ СУ ОБЈАВЉЕНИ ИЛИ ПРИХВАЋЕНИ ЗА ОБЈАВЉИВАЊЕ У ОКВИРУ РАДА НА ДОКТОРСКОЈ ДИСЕРТАЦИЈИ

1. *„Наш језик I–XLIII – библиографија са регистрима (1932–2012) / Владимир Живановић ... [и др.]. Наш језик XLIII/3–4, 2012, 139–280.*

2. *Историја развоја Земунске библиотеке: са посебним освртом на период аустријске владавине*. Јавне библиотеке : часопис за теорију и праксу библиотекарства П/3–4, 2006, 9–22.

VII ЗАКЉУЧЦИ ОДНОСНО РЕЗУЛТАТИ ИСТРАЖИВАЊА

Тема докторске дисертације Владимира Живановића *Библиографија радова о Доситеју Обрадовићу* наметнула је потребу да се истраживање конципира као интердисциплинарно. Истраживањем је закључено да су поред епохе просветитељства, Доситејев живот и дело релевантни и за историјски период националне консолидације и оснивања првих српских институција. *Библиографија радова о Доситеју Обрадовићу* потврђује и однос између просветитељске епохе и њених топоса према каснијим етапама културног развоја и формирању нових културних парадигми. Одређене су фазе развоја доситејских студија и анализиран распон интересовања за богато наслеђе великог просветитеља. Потврђена је сва сложеност доситејских студија као и поливалентност истраживаних тема. Аутор групише истраживања појединачно и институција и приказује их. Прегледом заступљености Доситеја у мноштву тематски различитих студија приказује се значај Доситејевог дела. Таква библиографија уједно представља и главни предуслов даљег научног истраживања као и прилог културној историји српског народа.

Изработом библиографије, која се састоји из два дела, сачињена је организована библиографија која је класификацијом, уз пратеће индексе и на прикладан начин систематизовала истраживачки корпус. Вишеструки регистри употпуњују информативност и међусобно повезују бројне тематске целине. Анализа библиографског рада везаног за науку о језику пружа, до сада, најподробнији приказ развоја и резултата рада у овој области. Хронолошка класификација омогућила је прегледни увид у динамику објављивања, као и у развој тема везаних за Доситеја.

Резултати истраживања доситејских студија, теоријско-методолошких основа као и сама библиографија представљају значајан допринос развоју Доситејевог наслеђа и проучавању српског просветитељства као и путоказ за даљи развој библиографске делатности, али и полазиште за даља истраживања из исте области.

VIII ОЦЕНА НАЧИНА ПРИКАЗА И ТУМАЧЕЊА РЕЗУЛТАТА ИСТРАЖИВАЊА

Комисија сматра да је кандидат Владимир Живановић у својој дисертацији *Библиографија радова о Доситеју Обрадовићу* успешно обрадио тему поштујући принципе научне објективности. Комисија сматра да рад представља оригинално и самостално научно дело. Кандидат је резултате свог истраживања протумачио на релевантан начин и приказао их прегледно и систематично

IX ПРЕДЛОГ

На основу укупне оцене дисертације, комисија предлаже: Научно-наставном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да прихвати извештај о дисертацији *Библиографија радова о Доситеју Обрадовићу* и упути га Већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Београду, како би кандидат био позван на усмену одбрану рада.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

1. др Александра Вранеш, редовни професор

2. др Гордана Ђоковић, доцент

3. др Драгана Грујић, доцент

4. др Младен Шукало, редовни професор